

לקחה טוב

לקחה טוב

פרשת ויקרא-פרשת זכר התשס"ח

וצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

6:44	הדלקת נרות שבת ניו יורק
8:15	מוצאי שבת
9:30	סוק"ש מג"א
9:59	סוק"ש גר"א
1:05	הצות

פנינים לפרשה

"ויקרא אל משה, וידבר ד' אליו מאהל מועד לאמור"

ויקרא – זעירא, ובתחילת ספר דברי הימים א' רבתי, כי שם מתחיל סדר בריאת העולם, ראשית התגלות אלקותו בעולם, ולזה כתוב שם א' רבתי, ואילו במעשה הקרבנות המכפרים על חטאי האדם הא' היא זעירא, כביכול הקטין עצמו לדבר עם משה בענין זה. **(אוהב ישראל)**

ויקרא אל משה – ובמדרש שני משלים: משל למלך שהוא בטרקלין ואוהבו בטרקלין ווילון ביניהם, כשהוא מדבר עם אוהבו הוא מקפל את הוילון אבל לאחרים אינו עושה כן. זה המשל על החילוק בין משה רבנו ע"ה לשאר הנביאים. והשני משל למלך כשהוא הולך אל אשתו הולך בפרהסיא, וכשהוא הולך אל פלגשו הולך בהחבא. זה המשל על החילוק בין נביאי ישראל לבין נביאי אומות העולם.

ועוד אמרו, כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טובה הימנו. הבהמה נעשית נבילה כשהיא מאבדת הנפש הבהמית שלה ומיתתה היא בהכרח, ותלמיד חכם המאבד הנפש השכלית שלו הוא גרוע מבהמה, שהוא המאבד את עצמו. שאין בו דעת, שאינו קונה הדעת שביכולתו לקנות. **(מהרי"ל דיסקין)**

ויקרא אל משה – א' זעירא, משה רבנו ע"ה כתב על עצמו באלף זעירא אך משכתב אשריך ישראל עם נושע בד' כתב באלף רבתי. **(ר"ש מאוסטרופולה)**

ויקרא אל משה – משה רבנו ע"ה קיים בעצמו מאד מאד הוה שפל רוח; וכמו העומד בראשו של הר היודע שגבהו הוא כשל ההר ולא מעצמו כך ידע משה רבנו ע"ה שהתעלות היא מאת השי"ת. **(הר"ר בונים)**

ויקרא – אלף זעירא; ראשי תיבות של אלף: פתחי לי אחותי; וזעירא, כמו שאמרו פיתחו לי פתח כחודו של מחט. **(זרע קודש)**
אלף זעירא: אלף עצמך (למד עצמך) להיות זעיר. **(הרבי ר"פ מקורין)**

ויקרא אל משה – סופי תיבות אלה: כי לסיבת אלה אלהיך ישראל שאמרו לעגל נתמעט משה רבנו בסוד א' זעירא בוויקרא. ולכן נתיירא מן הענין לא יכול לבוא באהל מועד אף על פי שרגליו דשו ערפל בהיותו בשמים, והוצרך שיקראוהו ד'. **(עץ הדעת טוב)**

וידבר ד' אליו מאהל מועד – (דיבור לשון קשה) הודיעו מה יהא בסופו שייחבר. **(ש"ה בשם זהר)**

וידבר ד' אליו – אליו למעט, אפילו מלאכי השרת לא שמעו הדיבור, זולתי משה לבדו. **(ספר רושיינא)**

אליו מאהל מועד – ולמעט גם הכהנים שהיו באהל מועד, שגם הם לא שמעו את הקול. **(אוה"ח)**

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, אדם כי יקריב מכס קרבן לד', מן הבהמה, מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" **(א, ב)**

אדם כי יקריב מכס קרבן – ודרשו אדם להביא ת הגר. פירושו, כמו אדם הראשון שלא הי' לו אב ואם, כך הגר. **(מהרי"ל דיסקין)**

אדם כי יקריב – אדם הראשון כשהקריב ידע שלא את שלו הוא מקריב אלא את של הקב"ה: וכשם שאדם הראשון הקריב שור שלא גידלו ולא טפל בו כך המביא קרבן מעדרו צריך לדעת שלא את שלו הוא מקריב.

אדם כי יקריב. כשהוא אדם להתקרב להקב"ה. מן הבהמה. יעשה עצמו כבהמה ולא ירגיש בכל בזיון שיבוא לו ויט שכמו לסבול עול תורה ומצוות. מן הבקר. בבוקר, בבחירתו יקום ולא יאמר עוד היום גדול וכשאזקין אעשה תשובה. **(ש"ך עה"ת)**

אדם כי יקריב מכס קרבן לד' מן הבהמה – שיעור הכתוב, אדם מכס כי יקריב קרבן לד' מן הבקר ומן הצאן תקריבו, בעבור שיצוה אחרי כן בקרבן העוף ובקרבן המנחה אמר כאן כי כאשר יקריב בהמה יקריב מאלה השנים.

את קרבנכם. עבור שמעשי האדם נגמרים במחשבה ובדיבור ובמעשה ציוה להביא קרבן ויסמוך ידיו עליו, כנגד המעשה, ויתודה עליו, כנגד הדיבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המעשה והמחשבה, ויזרוק הדם על המזבח שיהא דם הקרבן תחת דמו נפש תחת נפש. והמנות לכהנים מורי התורה שיתפללו עליו, וקרבנות התמיד בעבור שיש תמיד חוטאים. ואלה דברים מתקבלים על הלב כדברי אגדה, ועל דרך האמת יש בקרבנות סוד נעלם. **(רמב"ן)**

אדם – פירש רש"י כשם שאדם הראשון לא הקריב מן הגול כך אתה אל תקריב מן הגול.

פירושו שהאדם המדבר הוא תכלית הבריאה ויכול לכן להתכפר בחי. אבל אם אינו בגדר של מדבר הרי זה גול כשהוא רוצה להתכפר בבעל חי.

אדם כי יקריב – אם רוצה אדם להתקרב לקב"ה מכס. הוא צריך להקריב מכס מעצמו את הבהמה של עצמו, את יצר הרע הנפש הבהמית. **(בעל התניא)**

אדם – אתם קרויים אדם ואין העכו"ם קרויים אדם. חז"ל. שלוש מדרגות הם: איש שפירושו אדון; עבד שהוא משועבד לאחר; אדם לא אדון ולא עבד. אדם הראשון נברא יחידי ולא הי' לו על מי לשלוט ונקרא אדם ורק אחרי שנוצרה חוה ונאמר לה והוא ימשול בך נעשה לאיש. כי מאיש לוקחה זאת, ולכן אתם נקראים אדם אך העכו"ם הם או מושלים או עבדים. **(ילקוט פנינים)**

אדם כי יקריב מכס – מדבר בעולה הבאה על הרהור הלב שהוא עצמו של אדם ולכן נאמר על הקרבן כי יקריב מכס, שיקריב האדם עצמו ורצונו לפני ד' ולכן באה המנחה סולת, מאכל של החי המדבר בלבד ואילו מנחת העומר הבאה ממחרת הפסח באה מן השעורים ללמד שטרם באו לשלימות האנושי עד סוף הספירה שאז מקריבים שני הלחם מן החיטה ומקבלים את התורה. **(אברבנאל)**

אדם כי יקריב מכס קרבן לד' – נקרא קרבן על שם שמקרב התחתונים בעליונים, להוריד השפע מלמעלה למטה. **(שלי"ה)**

ד"א אדם כי יקריב – דחשוב בישראל צריך לקרב את ישראל לד', ויתחיל מכס, מן הפחותים שבכס אשר פשעו בד'. ולכן קורא לקרבן קרבן לד', שמקרב נצר מטעיו לשרשו. **(אוה"ח)**

אדם כי יקריב – כאשר החשוב בישראל יבוא להקריב. מכס. עבור עם ישראל, שהוא יבקש עבור העם. מן הבהמה. יביא עולת בקר או צאן ולא עולת עוף הבאה משל יחיד ועבור יחיד בלבד. **(נצי"ב)**

אדם כי יקריב מכס קרבן לד'. – שמה שאתם מקריבים מעצמכם הוא קרבן לד'. מן הבהמה... תקריבו את קרבנכם. אך אם קרבנו הוא מן הבהמה (ולא מעצמו) הרי זה קרבנכם. (ולא קרבן לד'). מכס. ראשי תיבות מידה כנגד מידה: היינו שיעשה בניגוד לטבעו ואת החשוב

לו ביותר יקריב להשי"ת וזהו מה שנקרא קרבן לד'.

אדם כי יקריב מכם קרבן לד' – יימצא דיבוק השכינה עם האומה הישראלית באמצעות הקרבנות הנקריבים בבית מקדשו, כענין דיבוק הנפש השכלית עם הגוף על ידי מזונות שניזון בהם הגוף. וכמו שלא נדע טעם הזנת הנפש העליונה במזונות הגשמיים שאינם מטבעה של הנפש, אבל ראינו תועלתם, כך לא נדע טעם צורך השכינה אל אותם הקרבנות אבל נמצא דבקות השכינה עמנו באמצעותם. (של"ה בשם הכוזרי)

אדם כי יקריב מכם – לפעמים מזדמן שאדם מתגלגל בבהמה ואז האדם הוא הקרבן בסוד אדם ובהמה תושיע ד'. ועל כן הוזהרו גם באכילת בשר חולין על שחיטה בלי פגימה, כי מי יודע מה גלגול יש בה וכתוב ואהבת לרעך כמוך. בחר לו מיתה יפה, דהיינו שחיטה בלי פגימה.

מכם... מן הבהמה – אדם שהוא מכם, שנתרחק מאת הקב"ה ואינו דבק בו, צריך להביא בהמה במקומו וכאילו מקריב את עצמו, תקריבו את קרבנכם. הדבקים בד', מה שהם אוכלים הוא בגדר קרבן, וזהו לשון קרבנכם. ומה שאמרו חז"ל כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, בעלים הנשמות המגולגלות באוכלין טהורים. (של"ה)

אדם כי יקריב – אדם הראשון שב מיד בתשובה לפני ששנה בחטא וכך צריך כל אדם לחזור בתשובה מיד ולפני ששנה בחטא. קרבנכם. מתחיל בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים כי מצד ערבות יש לכל אחד מישראל חלק (וכשלו איש באחיו, איש בעוון אחיו) בחטא חברו אולם את הקרבן יכול להביא רק החוטא בפועל ואז נתכפר לאחרים ערבותם ולכן נאמר קרבנכם. (שערי שמחה)

מכם קרבן לד' – רשעים שלא תיקנו עצמם בגלגול שני ושלישי מתגלגלים בבהמה, ולכן נאמר מכם קרבן מכם ממש. (ציוני בשם מקובלים)

קרבן לד' – אדם החפץ להקריב נפשו אל השי"ת צריך להקריב בהמה מותרת, עוד התאוות הגשמיות, ולהפוך חומר לצורה. עוד מן הבהמה, ילמד מהשתוקקותו לתאוות הבהמיות, שצריך לעשות רצון השי"ת בחשק והתלהבות פי כמה. (צמח צדיק)

מן הבהמה – להוציא את הרובע והנרבע. מן הבקר. להוציא את הנעבד. ומן הצאן. להוציא את הנוגח. והם הקנאה והתאוה והכבוד המוציאים את האדם מן העולם. (פנים יפות)

מן הבהמה – בהמה בה מה: היינו שמה שהבהמה נבראת עליו נמצא עמה בבריאתה ואילו האדם נקרא על שם אדמה שהיא בכח בלבד, ולכן כל זמן שלא קיבל התורה הרי הוא כמו מדבר מקום בור בלי פרי, כי האדם חסר התורה והמצוות נקרא בור. (דרשות מהר"ל)

מן הבהמה – למעט חיי, מפני שחיי לא היתה בכלל ברכה בגלל הנחש; ולכן הותר חלבה מאחר שאינו קרב; ומכסים דמה מאחר שאינו נזרק; ואין מקריבין דגים מאחר שאין להם חלב. (ריב"א)

"אם עולה קרבנו, מן הבקר זכר תמים יקריבנו, אל פתח אוהל מועד יקריב אותו לרצונו לפני ד'" (א, ג)

אם עלה קרבנו – עולה באה על מחשבה בלי מעשה והיא כליל; וחמורה עולה מחטאת הבאה על מעשה בלי מחשבה, שבה מקטירים רק חלב ודם הגורמים למעשה. מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אוהל מועד יקריב אותו. מן הבקר הוא קרבן עשיר ורק לו נאמר שהוא בעצמו יביאנו ולא נאמר זה בקרבן צאן שהוא פחות עשיר; ובשניהם נאמר וקרבנו וכרעיו ירחץ במים כי הגוף הוא שרם לחטא ויש לנקותו במים של יראת ד' ובמים של תורה על ידי החזקת לומדי תורה. (אלשיך)

אם עולה קרבנו – עולה נקרכת מן הבקר ומן הצאן ומן העוף לפי יכולתו של המקריב; עשיר עלול ביותר לחטוא בהרהור הלב וקרבנו שור, ביוני קרבנו צאן, והדל קרבנו עוף והכחן יודע האם הקרבן מתאים למקריבו. זכר תמים יקריבנו. לפי שהעולה באה על הרהורי הלב קרבנו זכר; ולכן התחילה התורה בעולה שתחילה המחשבה. (זהר)

אם עולה קרבנו – מפני מה לא פתח הכתוב אלא בעולה שהיא מעולה על כל הקרבנות, שהיא מעלה את ישראל מדינה של גיהנום. (מדה"ג)

כי העושה מעשה – אין המחשבה טרודה כל כך בעבירה, ולפי שהמחשבה היא עיקר הכל בהרהורי עבירה, לפיכך הוצרך להעלות העולה כליל. (של"ה)

אם עולה קרבנו – ואמרו בזהר שלכן התחילה התורה בעולה, שבאה על הרהור הלב, לפי שמחשבתו של אדם היא תחילת הכל וממנה מתפשטים שבילים לסתות בדרכיו בעולם הזה ובעולם הבא, ומהמחשבות באות עבירות וחטאים וזדונות, וכן קין תחילת חטאו הי' בקנאה שהיא לכאורה דבר קל והגיע על ידה להרוג את אחיו. (נתיבות שלום)

"וקרבנו וכרעיו ירחץ במים. והקטיר הכהן את הכל המזבחה, עולה אשה ריח ניחוח לד'" (א, ט)

וקרבנו וכרעיו ירחץ במים – כל הקרבנות שבעולם אינם מועילים לאדם אם לא רחץ לפני כן את קירבו וכרעיו שלו מן העבירה, שנאמר ומודה ועוזב ירוחם. (רבנו אפרים)

הקטיר הכהן את הכל המזבחה – כשם שנצטוו אדם הראשון לאכול מכל עצי הגן ולא לאכול מעץ הדעת טוב ורע כך ניצטוו הכהנים לאכול מכל הקדשים חוץ מן העולה. (עטרת מאמרות)

ריח ניחוח לד' – ריח מרגישים לפני שהוא מתקרב לאדם ומרגישים בו כשהוא מתרחק ממנו; כך צריך להקדים לקרבן חרטה על העבר וקבלה על העתיד. (הרי"ם)

"ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ד', וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב" (א, יא)

צפונה לפני ד' – ומהעולה, שנאמר בה צפון, הנו לומדים שהכתוב ושחט את בן הבקר לפני ד' גם כן הכונה לצפון. (ריב"א)

ושחט אותו – אותו את עצמו, וכמו שמוצינו במצורע יביא אותו יביא את עצמו. על ירך המזבח צפונה. האדם צריך לשחוט שלוש תאוות בשלושה עיניים אלה: על ירך, שמירת הברית, המזבח, תאוות אכילה, צפונה ממון. שממונו יהי' כשר ולא יהי' מגניבה גזילה או רמאות. (בשם הרבי מצ'רנוביל)

צפונה לפני ד' – נאמר צפון בעולת צאן ולא נאמר צפון בעולת בן בקר אף על פי שמקום כל העולות הוא בצפון, ודרשו חז"ל שצפונה עקידתו של יצחק לפני ד', שהקרבן במקומו איל; ולא צפון מעשה העגל לפני ד'. (משך חכמה)

"והקרב והכרעיים ירחץ במים, והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה, עולה הוא אשה ריח ניחוח לד'" (א, יג)

והקרב והכרעיים ירחץ במים – הקרב רומז לתאוות האכילה והכרעיים לתאוות מידת יסוד, ובדמעות יטהר פגמים אלו. (נתיבות שלום)

"ואם מן העוף עולה קרבנו לד'. והקריב מן התורים או מן בני היונה את קרבנו" (א, יד)

ואם מן העוף – הכשיר תורים ובני יונה יותר משאר העופות שנמשלו ישראל לעוף, בשעה שחטאו נאמר אפרים כעוף יתעופף כבודו וכשעושים רצונו של מקום נמשלו ביונה, יונתי בחגוי הסלע, ותורים (לשון רבים) לפי שתורה שבכתב ותורה שבעל פה נמשלו בתורים, כתיב נאוו לחייך בתורים ונאמר תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף. יבואו בני יונה ויכפרו על ישראל שנמשלו ביונה, ויבואו תורים ויזכור הקב"ה לישראל שתי תורותיו ויכפר על שנים, על שוגג ועל מזיד. ולמה במליקה, דכתיב חטאת יהודה כתובה בעט ברזל בצפורן שמיר, תבוא מליקה בצפורן ותכפר על חטאת כתובה בצפורן. (רבנו אפרים)

מן התורים או מן בני היונה – ולמה רק מהם, אמרו רבותינו כי כל העופות אם יגע אדם בקן שלהם לקחת ממנו ביצים או אפרוחים יעזבוהו ולא יקננו בו יותר לעולם והיונה לא תעזבונו בשום ענין, וכן ישראל לא יחליפו בוראם ותורתו לעולם. (ריב"א)

"והסיר את מוראתו בנוצתה, והשליך אותה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן" (א, טז)

והסיר את מוראתו בנוצתה – המוראה הוא האוכל שבתוך הזפק והי' הכהן משליכו מפני שהעוף ניזון מן הגזל. ויש בזה התעוררות לאדם: כשם שהקב"ה מרחיק מן המזבח את כלי הגזל כך ירחיק את האדם שיש בידו גזל ולא יהי' במחיצתו של הקב"ה אם לא יחזירנו. (ר' בחיי)

"ושחט... והקריב בני אהרן הכהנים את הדם" (א, ח)

א"ר אלעזר, שמואל מורה הלכה בפני רבו היה וכו'. אמר להן עלי קראו כהן ליתני ולשחוט. חזנהו שמואל וכו' אמר להו וכו'

שחיטה בזר כשרה וכו', מי כתיב "ושחט הכהן" – והקריבו הכהנים כתיב" וכו'.
אמר ליה מימר שפיר קא אמרת מיהו מורה הלכה בפני רבך את וכל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. אתיא חנה וקא צוחת קמיה "אני האשה הנצבת עמכה בזה", אמר לה וכו' יהיב לך רבא מיניה, אמרה ליה א"ל הנער הזה התפללת?"
(ברכות לא.)
כיצד זה נתחייב שמואל מיתה, והרי אז קטן היה, ואין עליו חיוב מיתה.

אלא העיד עלי בשמואל "מימר שפיר קא אמרת", ואם כן נחשב שמואל ל"קטן חריף", ונקוט בדינו שקטן חריף יש לו דין גדול אף בקטנותו, ולכן נתחייב מיתה.
על כך השיבתו חנה באומרה "אל הנער הזה התפללתי". והלא זו היתה תפילתה של חנה: "ונתתה לאמתך זרע אנשים" – זרע שמובלע בין אנשים, לא ארוך ולא גוף ולא קטן ולא אלם ולא צחור ולא גיחור ולא חכם ולא טיפש (שם) נמצא איפוא, שלא היה בגדר "קטן חריף" ואם כן אינו חייב מיתה.
(אדמו"ר רא"ם מגור, ליקוטי יהודה)

"והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם"

(א, ה)
אמר להן עלי קראו כהן וליתי ולשחוט, חזינהו שמואל דהוו מהדרי בתר כהן לשחוט אמר להו למה לנו לאהדורי בתר כהן למישחט שחיטה בזר כשרה וכו', אמר ליה שפיר קא אמרת מיהו מורה הלכה בפני רבך את (ברכות לא:).

ויש לתמוה, כיצד זה טעה עלי בדבר זה, שהרי שחיטה במשכן היתה ענין של כמה וכמה פעמים ביום, מאות פעמים בשנה, ובוודאי מימי משה ואילך שחטו ישראלים פעמים רבות וכיצד לא ידע על כך עלי הכהן הגדול.

והנה, בפרשת אחרי (יז, ג-ה) אמרה תורה "איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במתנה... והביאום לה' אל פתח אהל מועד אל הכהן".

ובתנחומא אמרו, שהיו ישראל אסורים בבשר תאווה במדבר ולפיכך הזהירים הכתוב שיהיו מביאים קרבנותיהם לכהן והכהן שוחט ומקבל.

וביאר רבי זלמן מוולאז'ין, שבמדבר היה הזר פסול לשחיטה, כיוון שעיקר הטעם ששחיטה כשרה בזר כי אין זו נחשבת עבודה, מפני שנוהגת בחולין. לפיכך, במדבר שלא הותר בשר תאווה אלא בשר קדשים בלבד, ממילא אסורה היתה השחיטה בזר, וכל שחיטה עבודה היא ונעשית רק ע"י כהן.

והנה, אמנם מצד עיקר הדין, משנכנסו לארץ שוב לא היה עוד מקום לאסור שחיטה בזר ומכאן ואילך הותרה השחיטה בזר. ואולם, עדיין לא היה נהיר דין זה שכבר הותרה שחיטה בזר, לפיכך תר אחר כהן כדי שישחוט.

"ואם מן העוף עלה קרבנו לה' (א, יד)
מפני מה נאמר לגבי העוף "קרבנו לה'", ואילו לגבי קרבן מן הבקר ומן הצאן (פס' ג) נאמר "קרבנו" בלבד.

ועוד דקדוק לשון מצינו בקרבנו. הנה, לגבי קרבן מן הבקר נאמר (פס' ה) "והקריבו בני אהרן הכהנים" (פס' יא), ואילו אצל קרבן מן העוף נאמר (פס' טו) "והקריבו הכהן" – לשון יחיד.

הנה, קרבן "עולה" עולה כליל לה', אך מכל מקום דין הוא שבבקר וצאן יש לכהנים חלק בו – העור. לפיכך נאמר בהם "קרבנו" ולא נאמר "לה'", כי מכל מקום היה להם חלק בו. ולפיכך גם נאמר בהם "הכהנים" לשון רבים, שהרי את העור היו חולקין כל הכהנים של אותו בית אב.

לעומת זאת, אם מן העוף קרבנו, הריהו עולה כולו לה', ללא שיעור. לפיכך אצל העוף נאמר "קרבנו לה'", לפיכך גם נאמר בו "הכהן" לשון יחיד, כי לא היתה בו כל הנאה לכהנים האחרים, אלא קיום מצוה גרידא – של הכהן המקריבו אותו. **(בעל ההפלאה, פנים יפות)**

הליכות והלכות

דיני תענית אסתר

כל הדינים הרגילים שישנם בתענית ציבור ישנם ביום זה דהיינו שהצום מתחיל מעמוד השחר ונגמר בצאת הכוכבים לאחר קריאת המגילה וכן כולם חייבים להתענות אנשים ונשים ורק נשים מעוברות ומניקות ישאלו שאלת רב לגבי חיובם ביום זה.

נוהגים בזמן מנחה לתת ביום זה מעות זכר למחצית השקל שנהגו לתת בבית המקדש בחודש אדר.

לפי מנהג הספרדים נותנים ערך שוה ל-10 גרם כסף (שזה משקל מחצית השקל החדש) ובני אשכנז נהגו לתת שלש מחציות של מטבע הנהוג במדינה (כגון חצי דולר) זכר לשלש תרומות שמוזכרות בפרשת המשכן ויש להקפיד לומר זכר למחצית השקל.

כסף זה ניתן ללומדי תורה כיון שלימוד תורה במקום קרבנות שהקריבו במקדש (אין לתת כסף זה מכספי מעשר כספים).

דיני שבת זכור

שבת זו נקראת שבת זכור על שם "זכור את אשר עשה לך עמלק" מצוה מן התורה לקרוא פרשה זו במנין ועם ספר תורה כשר ומהודר, לכן יש להוציא את הספר הכשר ביותר וראוי שיכינו ספר שעבר בדיקת מחשב.

יש לכוון לפני הקריאה לצאת ידי חובת מצוה דאורייתא של קריאה ויש אומרים שגם לכוון לברכות התורה של הקורא ולצאת גם בהן ידי חובה. אין לקהל לקרוא בלחש עם הקורא כיון שיוצא רק בקריאה בספר תורה כשר.

נחלקו הפוסקים אם חייבות נשים בקריאת פרשת זכור ונהגו הנשים להשתדל לשמוע פרשה זו בציבור וראוי לנהוג כן לנשים.

דיני קריאת המגילה

* אנשים נשים וקטנים שהגיעו לגיל חינוך חייבים לשמוע המגילה. בזמן הברכות יש לעמוד ולאחר מכן לשבת ורק שליח הציבור עומד משום כבוד הציבור.

* יש להקפיד לשמוע כל מילה מהמגילה ואם לא שמע אפילו מילה אחת לא יצא ידי חובה. לכן יש להקפיד שכל אחד יחזיק מגילה בידו (אפילו מודפסת) ולא יקרא מתוכה אלא יעקוב בעיניו תוך הקשבה לשליח ציבור.

* אין לדבר באמצע הקריאה.

* הבאת קטנים לבית הכנסת מטרחה לחנכם למצוות שמעת מגילה. אולם קטנים שבאים להכות את המן ומפריעים לקהל לשמוע את

המגילה ראוי שלא להביאם. לכן הנהיגו בהרבה בתי כנסת קריאת מגילה לנשים כדי שיוכלו לבוא ולשמוע בשקט כאשר הבעלים משגיחים על הילדים בבית.

* לפי הלכות הספרדים, לא יברך כלל הקורא לנשים בלבד (בן איש חי) ויש אומרים שיברך רק שעשה נסים ושהחיינו (דעת אור לציון) ויש מתירים לברך הכל (דעת ה"יחיה דעת") ולכן ראוי להשתדל שיקרא אדם שלא יצא ידי חובה בקריאה מוקדמת ויוכל לברך כל הברכות בשלמות. לפי מנהג האשכנזים נוהגים לברך "לשמוע מגילה", "שעשה נסים" ו"שהחיינו". ואין מברכין לאחר קריאת המגילה.

מצוות היום

א. קריאת המגילה : בלילה, וחיוב נוסף לקרוא ביום.

ב. מתנות לאביונים : פירושו לתת צדקה לעניים. החיוב הוא לתת לכל הפחות לשני עניים ולתת לכל עני מתנה ששיעורה לא נתבאר ויש אומרים כסף לקניית שיעור שלש ביצים לחם (במחיר של 170 גרם) (בן איש חי). וכל המוסיף הרי זה משובח. שתי מתנות צריך לתת משלו והשאר יוכל לתת מכספי מעשר.

ג. משלוח מנות: חייב אדם לשלוח מנות לרעהו והחיוב המנימלי הוא לשלוח שתי מנות לאדם אחד. כשתי מנות נחשבים משקה ומאכל. או שני סוגי מאכלים. צריך אוכל המוכן לאכילה, וכתב ה"בן איש חי" שיתן בשני כלים נפרדים, וכל המוסיף לשלוח הרי זה משובח, בין בכמות ובין באיכות. כתב המשנה ברורה כי מוטב להרבות במתנות לאביונים מסעודתו ובמשלוח מנות, שאין שמחה מפוארת ממשלוח לב עניים.

ד. סודת פורים: חייב לעשותה ביום ולא בלילה ולעשות הסעודה לכבוד היום ונכון לאכול לחם ובשר בסעודה זו, וירבה בין יותר מהרגלו עד שיירדם. וזמנה בשנה זו שחל פורים בערב שבת כתב הרמ"א שיעשו הסעודה בשחרית מפני כבוד שבת פרושו לפני חצות היום ויש שהקלו שאם התחיל לפני חצות יוכל להמשיך לאחר חצות (ערוך השולחן) ומהרי"ל התיר עד שעה עשירית (בערך 10:30) ובדיעבד אפשר יותר מאוחר אבל ישתדל שלא יאכל הרבה שיוכל לאכול סעודת שבת לתאבון וכן יזהר שיתפלל מנחה בזמנה. ולא יפסיד מצוות בשביל סעודה זו.

* נשים חייבות בכל מצוות היום : במגילה במתנות לאביונים, במשלוח מנות ובסעודה.

* בתפילות וברכת המזון מזכירים "על הנסים", אם שכח אינו חוזר.

* יש ללבוש בגדי שבת בפורים.

מלאכה בפורים: מצד הדין מותר לעשות מלאכה, אבל נהגו שלא לעשות אלא אם כן זה דבר האבד וכדומה. כל העושה מלאכה בפורים אינו רואה סימן ברכה בזה. אבל מסחר מותר לעשות בפורים ששמחה הוא לו. אך ראוי להקדיש את היום ולשמוח על הנס הגדול.

שבת שלום ולמוד מהנה

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי הכמים מוסלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובחתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הנכון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה.
נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

הגביר שאל את הגר"ח קניבסקי האם מישוה אכן מעלה בדעתו שאחרי פטירתו ילוו אותו הכסף והזהב?

בעת היותו פעם אצל גיסי מרן הגר"ח קניבסקי, נכנס לחדרו אחד מגדולי התמכין-דאורייתא שבדור, ואמר שמוזה שנים רבות הוא אינו מבין את דברי המשנה במסכת אבות (פרק ו' משנה י') האומרת שיבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר, בהתלכך תנחה אותך, בשכבך תשמור עלך, וכו'.

וכי יש למישוה הווא-אמינא אחרת!! – היקשה הגביר. האם באמת מעלה מאן-דהוא בדעתו שאחרי פטירתו ילוו אותו הכסף והזהב לפני בית דין של מעלה?! האם במשוגעים וביושבי בית מרזח עסקינן?! והשיב לו גיסי, שהשאלה הזו מופיעה בחתם סופר, המתרץ שבגרי המשנה מוסבים לא על הכסף והזהב שעשו בהם שימוש לצרכי חולין, אלא הכסף והזהב ששימשו למטרות צדקה, כי בדרך כלל אדם לא נותן את הצדקה לשם שמים, אלא כדי שיחיה בניי, וכדומה, ולכן הכסף והזהב הללו לא ילוו אותו לפני בית דין של מעלה.

וזו לשונו של החתם סופר: 'כי על הרוב עושה זה על מנת לקבל שכרו בעולם הזה, עשר בשביל שתעשר, וסלע זה לצדקה בשביל שיחיה בני, והם נקראים מלוה ה'. אבל צדיק גמור אינו מלוה את ה' שיפרע לו, אלא צדיק חונן ונותן, ולזה גם כספו ילוונו לעתיד לבוא. יוזה אם כסף תלוה את עמי, אם תרצה שכספך ילווה, אזי את העני עמך לא תהיה לו כנושה, אלא כחונן ונותן'. עכ"ל החתם סופר.

ופירוש הדברים, אמר הגר"ח, שמרבית נותני הצדקה מרגישים בעלות על כספם, ובנותנם את הכסף לעני הם כביכול מלווים להשייית את הכסף, ובצורה שכזו הכסף לא ילווה אותם בעולם הבא.

כספי הצדקה ילוו רק את מי שחונן ונותן, דהיינו שנותן במתנה גמורה, ולא לשם מטרה וסיבה כלשהי.

והמשיך הגביר לשאול: יוצא לפי דברי החתם סופר, שמרבית נותני הצדקה בעם ישראל, לא תעמוד להם זכות הצדקה לאחר פטירתם, היתכן כדבר הזה?!

ויתירה מזאת, המשיך הגביר להקשות: הרי הגמרא (ראש השנה, דף ד' עמוד א') אומרת שאדם הנותן צדקה למען שתי מטרות, גם למען שיחיה בני, וגם לשם מצוות הצדקה, הרי צדיק גמור, ומשמע שהצדקה שלו נחשבת כמצוה, ומדוע היא אינה מלווה אותו לעולם הבא?

והשיב לו הגר"ח, שהצדקה שנתנו בודאי שהיא מצוה, ויהיה לו שכר עליה, אבל אחרי הכל יש דרגה בצדקה שעליה נאמר שהיא מלווה את האדם, דהיינו שהכסף והזהב הולכים עם האדם בעת פטירתו, ומלווים אותו בכל העולמות, ומכריזים בשמים שהנה מגיע אדם שהכסף והזהב מלווים אותו. זו כבר דרגה אחרת. ואינו זוכה לה אלא מי שחונן ונותן, שנתן את הכסף לצדקה – לשם שמים בלבד, ולא עירב בכך כל מטרה צדדית, תהיה חשובה ככל שתהיה.

(ברכי נפשי עמ' תנט, תס)

מדרשי חכמים

אדם כי יקריב – כי יחטא אדם, כאדם הראשון שהתחיל לחטוא, יביא קרבן. מן הבהמה. להבדילו על ידי קרבנו מן הבהמה,

שלא תרד נפשו לשאול תחתית כמו הבהמה. מן הבהמה. מן הבקר ומן הצאן. ומקריבין גם מן העופות, ולמה אין מקריבין מן הדגים, לפי שהבהמות והעופות הם בשר וגם כמו האדם ויוצאין מבטן אמם כמו האדם לפיכך מכפרים על האדם, אבל הדגים ביצים הם ויוצאין מהם וחיים.

והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה – לפי שגדילה על אבוס בעלה ואינה אוכלת מן הגזלות, אבל העוף הפורח וטס בכל העולם ואוכל בכל צד ומן החמסין עליו נאמר והסיר את מראתו בנוצתה. והקריב... והקטיר. לשון זה נאמר בצאן ואילו בשור נאמר והקטיר לבד, שלא יאמר אדם ואעשה דברים מכוערים ודברים שאינם ראויין ואביא שור שיש בו בשר הרבה ואעלה כולו על גב המזבח ומקבלני בתשובה, לכך נאמר הקרבה באיל ולא נאמר הקרבה בשור.

"ויקרא אל משה וידבר..." (א, א) למה הקדים הקדוש-ברוך הוא קריאה לדיבור? לימדה תורה דרך ארץ (התנהגות נאותה בין אדם לחבירו): שלא יאמר אדם דבר לחבירו. אלא אם כן קוראנו (שלא יתחיל אדם לדבר עם חבירו פתאום. אלא יפנה תחילה אל השומע בנימוס הראוי).

יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו **רחל בת שרה ע"ה**
ת.נ.צ.ב.ה.

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
יא אדר ב' רבי חיים יוסף דוד אולאי הדו"ק א' רבי שמואל שפרשן מולנא בעל הנהגות דרש"ש שקיעה 7:07	י אדר ב'	ט אדר ב' רבי שלמה זלמן ב"ר נחמן אחיו של ר' חיים מולוז'ין	ח אדר ב'	ז אדר ב' משה רבינו	ו אדר ב' רבי ישעיה אולאי סבו של הרב חז"א	ה אדר ב' רבי רפאל אהרן יפה' ה"מ חברון רבי מרדכי שלמה פרידמן האדמו"ר מבואן שקיעה 7:00

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה